

ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA MAREC 2024

Zbierkovým predmetom mesiaca marec 2024 je **lovíšek z lokality Papradno**

Prezentovaný *lovíšek* je jedným z prvých predmetov v etnografickom zbierkovom fond múzea. Podľa interných písomných záznamov bol nadobudnutý v roku 1981. Do fondu ho prevzal etnológ PhDr. Milan Kiripolský, ktorý sa zaslúžil o rozvoj múzejníctva v regiónoch severozápadného Slovenska. Posledným majiteľom, resp. užívateľom *lovíška* bol Adam Knapo, roľník z Papradna.

Ide o keramiku, náležiacu do skupiny kuchynských potrieb – hrniec súdkovitého tvaru strednej veľkosti, v lokálnom nárečí označený ako *lovíšek*. Má jedno ucho, v minulosti bol celý glazúrovaný, tmavozelená glazúra je na mnohých miestach opotrebovaná. Najširšia výduť sa nachádza v polovici šírky. Vnútro nádoby je glazované hnedou glazúrou. Celý *lovíšek* je opletený drôtom. Výzdoba absentuje. Zhotovený bol pravdepodobne na začiatku 20. storočia ako hrnčiarsky výrobok.

Výraz *lovíšek* je zdobneninou utvorenou zo slova *lovích*. Dávnejšie označovali hlinenú nádobu, resp. množstvo mliečneho produktu, ktoré sa do nej zmestí. Doložené sú od konca 16. storočia. *Lovich* a *lovíšek* ako nárečové pomenovania s príslušným významom sa vyskytujú len na západnom Slovensku (Záhorie, okolie Považskej Bystrice, Kysuce). Pôvodne sa tak nazývala menšia hlinená nádoba, do ktorej sa prelievalo mlieko po vydojení, neskôr tiež hlinené hrnce na varenie, úschovu či prenášanie potravín.

Slová sa zachovali aj v podobe priezvisk (*Lovišek, Lovich, Lovič, Loviška* a *Lovišteck*) a chotárnych názvov. Ich pôvod a etymológia zostávajú nejasné.

Text: Mgr. M. Malo

Grafická úprava: Mgr. J. Chudovská